

קול קורא שנשלח לחברי אור הרמב"ם בתאריך: ג בכסלו תשפ"א; 19.11.20

מאת אדיר דחוח-הלוי

"יִרְאֵת ייִ רֵאשִׁית דְּעַת חֲכָמָה וּמוֹסָר אֲוִילִים בְּזוֹ" (מש' א, ז), ופירש שם רס"ג: "אבל אמרו 'יִרְאֵת ייִ רֵאשִׁית דְּעַת', וכן מאמר דוד: 'רֵאשִׁית חֲכָמָה יִרְאֵת ייִ' [תה' קיא, י], אין כוונתם בכך שתהא יראת ה' קודמת את הידיעה, כי מן המוכחש הוא שתהא יראת ה' בלי ידיעה [וכדברי חז"ל: 'אין בור ירא חטא ולא עם הארץ חסיד' (אבות ב, ה)]. אלא כוונתם בכך כפי שקבענו, כי ראשית מה שהידיעה מחייבת והחשוב והיותר נכבד היא יראת ה' יתרומם שבחו, וכאשר תושג לאדם הידיעה כבר הושגה לו חובת המשמעת סמוך לה ובעקבותיה מיד".

וכן פירש רס"ג גם בתהלים (קיא, י), כאמור: "רֵאשִׁית חֲכָמָה יִרְאֵת ייִ", וזה לשונו: "וראשית מה שהחכמה מצווה הוא יראת ה'". נמצאנו למדים, כי לא תיתכן יראת שמים לאדם ללא ידיעת ה'! ובשל נחיצות הידיעה ליראת ה' ולעבודתו ולאהבתו, חוקק רבנו הרמב"ם את הלכות "יסודי התורה" בראש ספרו "משנה תורה", ואף קבע את "ספר המדע" ראש וראשון לכל ספרי ההלכה, כי ללא ידיעת השקפות נכונות ואמיתיות, וללא ידיעת אל אמת, אין יראת שמים! והאדם שנדמה לו שהוא עובד אלהים חיים והוא עובד אלהים אחרים, לא תהיה בליבו יראת שמים, כי יש בקרבו שורש פורה ראש ולענה, והזיותיו ודמיונותיו ביחס לאלוה הכוזב שבמחשבתו, ימשכוהו בעבותות ובשלשלות ברזל אל התאוות ואל הסבלות.

וזו הסיבה המרכזית למשבר הקשה שחוותה יהדות תימן בעלייתה ארצה, וזו הסיבה המרכזית לכך שרבים מאד יצאו לתרבות רעה ועזבו מקור מים חיים: כי הם לא ידעו את אלהים, הם ידעו לקרוא שנים מקרא ואחד תרגום, אולי גם כמה הלכות משולחן השרימפסים של יוסוף קארו, ואולי גם כמה פירושים משתילי זדים, אבל חוץ מזה עִמָּה וְדִמָּה (עיוורים וסומים), הולכים בחושך הסכלות ומגששים באפלת הזיות הזוהר המאגיות והאליליות.

וכאשר יהודי תימן נעדרי ידיעת ה' ומשולהבי האמונות התפלות על השדים ובניהם ראו את סדום ועמורה, את המתירנות והחופש לבחור בתאוות, רבים מהם לא עמדו בדתם, ועברו, בין בגלוי ובין בסתר, לחיי תענוגות הבשרים האסורות, אשר עוקרות את האדם מן העולם. ומי נשאר באמת בדת? מעטים בודדים אשר ידעו את ה', וכן הזקנים, אשר אף שהם לא ידעו את ה', כבר לא היה להם כוח במותניהם כדי לצאת לתרבות רעה, וגם כי הם התביישו לסכן את כבודם ומעמדם הפטריארכלי בחברה התימנית, וכמעט שרק אלה נשארו!

ואפילו הזקנים, כמעט כולם פנו לתאוות האכילה והשתייה, ולתאוות הקאת אשר מנפחת את הלחי כמעלי הגרה, ולזוהמת השתייה החריפה (הערקי) והנרגילה (אלמדעה), כולם

כמעט בלי יוצא מן הכלל איבדו את השכל לחלוטין! וכמעט כל שנותר להם הוא "אלקראייה", דהיינו הקריאה המסולסלת והעשירה בתורה ובכתבי הקודש, ושירי הדיוואן אשר רובם לא נכתבו על-ידי אנשי חכמה ומדע, אלא על-ידי חרזנים הוזי הזיות יודעי חריזה ומשקל.

וכאשר תנסה לדבר עם איזה זקן תימני על דרכי האמת יתבונן בך בעיני עגל כאילו אמרת לו איזה נוסחה מתמטית אשר הוא לא ידע ולא יבין במקרה הטוב, ובמקרה הפחות טוב? ובכן, במקרה הפחות טוב, וכך הם רוב הזקנים שלנו, יתבוננו עליך ככופר גמור! כאילו ההזיות הנחלות שהנחילו להם אבותיהם הינם תורה מן השמים! וכאילו רש"י וספר הזוהר שהם מחבקים ומנשקים הם תורה-שבעל-פה שכל הכופר בהם כופר בעיקר! וכאילו מנהגיהם המטופשים ונוסח התפילה המשובש שלהם נמסרו להם על-ידי המלאכים הקדושים!

והאמת שקצה נפשי בזקנים הללו, כי הם אינם זקנים שקנו חכמה! רבים מהם סכלים כילדים קטנים, נפוחי כרס ועבי בשר רימה ותולעה, אך ריקים ומרוקנים מדעת וחכמה, ולכן הם גרועים מילדים קטנים, שהרי לקטנים יש עוד תקוה, אך לזקנים הללו אין תקוה: הם בטוחים שהם קנו להם מעלה בזקן הלבן שלהם, בסימונים המשולשלים על זקנם, בכרס התפוחה מערקי ומקובאנה, במלמולי הזוהר או להבדיל בגריסת כתבי הקודש כחצץ מבלי להבין כמעט מאומה, בסיפורי המעשיות על השדים ובניהם, באגדות חז"ל כפשוטן שהם קוראים בספר "מנורת המאור", וכן בשלל סיפורי אגדות ופרשנויות הזויות לכתבי הקודש.

מה יש בזקנים שלנו? היש בהם דעת? היש בהם מדעים? האם הם מסוגלים לקבל את האמת ממי שאמרו? האם יש להם כלים להבחין בין אמת לבין שקר? ולמעט בודדים מאד, כולם דור המדבר עִמָּה וְדַמָּה, אשר לא ידעו ולא יבינו בחשבת ההזיות והתאוות יתהלכו. ואם היה בהם כוח הם לא היו הולכים לשיעורי התורה שאינם מבינים בהם כמעט מאומה, ולא היו משכימים ומעריבים לבתי כנסיות ולבתי מדרשות (כי משעמם להם בבית), אלא רצים אחרי ההבל והתאוות, וכמו שעשו רובם בבחרותם, כי ללא ידיעת ה' יראת ה' רופפת מאד-מאד.

העדר ידיעת המדעים וידיעת ה' גרם ליהדות תימן לחולאים נוספים, ואמנה רק שניים מהם: **הראשון** הוא תמימות שלילית, דהיינו טמטום ונאיביות אשר גרמו להם להתבונן על אחיהם האירופים כאילו היו מלכים ונסיכים, ועל עצמם כעבדים נרצעים, חוטבי עצים ושואבי מים, ולכן גם אפשרו לאירופים כמעט ללא מאבק לחטוף מהם את בניהם ובנותיהם; **והשני**, העדר ידיעת המדעים הצמיח בקרבם רגשי נחיתות עמוקים, ואלה גרמו להם להיות מפוזרים ומפורדים, עסוקים במריבות פנימיות ובתככי הבל, עד-כדי-כך היו נבערים, שלא השכילו להתאחד ולהתקבץ כדי להשיג הישגים חומרניים, כל-שכן כדי להשיג הישגים רוחניים.

זקני העדה נכשלו בתפקידם לאחד את העדה, ורבני העדה השכירים נכשלו בעוזבם מקור מים חיים, ובחיקוי דרכי האירופיים הפרו-נוצריים אשר הפכו תורת חיים לקורדום חוצבים, והמקור לעולם יהיה טוב יותר מן החיקוי, ולעולם החיקוי יהיה משועבד למקור. וחמור מכך, רבני העדה השכירים מנציחים את שעבודנו לפריצים, שהרי הם שליחי המינים וצאצאיהם, ומהם הם מקבלים את משכורתיהם ושלל טובות ההנאה והמענקים שלהם... ומה נשאר לנו? נשארה עדה המומה תועה ונחבלת, אשר נושאת בקרבה את זרעי האמת, אך אין מי תורה ומדע כדי להצמיח אותם ולהפוך אותם לעץ תפארה, לעץ חיים למחזיקים בה.